प्रश्न-पेपर ३८ मार्क्स ७५

'हेम संस्कृत प्रवेशीका मध्यमा' पाठ १ थी १३

प्र. १ नीचेना माटे धातुओं तथा शब्दों पूर्ण माहिती साथे लखवो (गमे ते-१०) १० मार्क्स

(१) स्वभाव (७) [२] वीणवुं (८) [३] करडवुं (११) [४] समूह (१२)

[५] कर्म (कर्मन् विना)(१८) [६] हांकवुं (नुद् विना)(१७) [७] मेघ (२३) [८] जुठुं (अनृत विना) (५७)

[९] चंचल (६३) [१०] स्वीकारवुं (७३) [११] आसक्ति (७३)

प्र. २ नीचेना रूपों ओलखावी साधनिका करी अर्थ लखवो / गमे ते-३ ९ मार्क्स

(१) उद्शाति- (२) आवे: (३) अनुदुयुते (४) दुरूदै:

प्र. ३ (अ) नीचेना धातुना मांग्या प्रमाणे कर्तरि रूपो लखवो । गमे ते-५ १० मार्क्स

(१) आधि + इ - विध्यर्थ विना १ पु. (४) अनु + अञ्ज् - वि. विना २-३ पु.

(२) निस् + उद् + इ " " " (५) परि + उद् + इ - एक व. - बहु व.

(३) उद् + शिष् - ५ काल २ पु.

(ब) नीचेना धातुओना मांग्या प्रमाणे कर्माणी रूपो लखवो / गमे ते ४ ८ मार्क्स

(१) आ + शास् - व. आ. ३ पु. (४) सम् + सो - आ. वि. १ पु.

(२) दुस् + वै - ह्य. वि. २ पु. (५) दुस् + धम् - व. ह्य. २ पु.

(३) उद् + स्मि - व. आ. १ पु.

(क) नीचेना धातुना कृदन्तना मांग्यानुसार रूपो लखवो । गमे ते ४ ८ मार्क्स

(१) आधि + इ - व. कृ. पु. स्त्री. ६ थी ८

(२) अनु + ऋ (३ गण) व. कृ. न. पु. स्त्री. प्रथमा

(३) परि + आस् - व. कृ. स्त्री. न. ७-८

(४) आ + हन् - व. कृ. एकवचन

(५) परि + छो - क्त्वि अव्ययान्त एकवचन

प्र. ४ (अ) नीचेना गुजराती वाक्योनुं ससान्धि संस्कृत लखवो ७½ मार्क्स

(१) गुरु वडे वखाणाती (ईड्) सारी शिष्याओ वडे इच्छाता (वश्) अभ्यासने पूर्ण करवा माटे गुरुने भजता एवा संघ सेवकों वडे घणो ज प्रयत्न करायो ।

(२) आवी पडेला पोताना दुःखोने विचारीने निःसासा नांखती ते राजकन्याओए जागरण करी करीने पोतानी आखी रात व्यतीत करी (कृ + क्रियापद)

(३) नासी जता (श्रु) चोरोने पकडवा माटे तीव्र वेगथी जता (इ ५ थो गण) एवा राजसैनिको रस्तामां आवता (आ+इ) सर्वे वाहनोने उल्लंघीने वृक्षनी नीचे छुपाई गया (कृ + क्रि.)

[ब] सान्धी मुक्त करी गुजराती लखवो। ७½ मार्क्स

(१) एकोना विंशाती नार्य: स्नानार्थ सरयू गता:
एको व्याघ्रेण भाक्षीत: विंशातिः पुनरायाताः (१)

(२) अपायमहमंसो धर्ममुपायमुपदेशान्मुने: ।

(૩) અઘાયમાગા રિયન્નહમનુશાસનમણગારમાભિ

પ્ર. ૬ નીચેના પ્રશ્નોના સુસ્પષ્ટ જવાબ આપો — ૧૩ માર્ક્સ

(૧) શિત્ પ્રત્યય લાગવા છતાં પ્રથમના ૫ કાળમાં વિકરણ પ્રત્યય ક્યારે થતો નથી તે જણાવી ક્યા વિત્ શિત્ પ્રત્યય પર છતાં ગુણ થતો નથી તે સદૃષ્ટાંત જણાવો।

(૨) સમાન સ્વરનો નિયમ લાગ્યા વિના હ્રસ્વ સ્વર દીર્ઘ ક્યારે થાય તે સદૃષ્ટાંત જણાવી કર્મણિના પ્રત્યય પર છતાં પૂર્વના સ્વરનો લોપ ક્યારે થાય છે તે સદૃષ્ટાંત લખો।

(૩) ન્ નો આ ક્યારે થાય તે જણાવી ક્યા કિત્ - ઙિત્ પ્રત્યય પર છતાં ગુણ થાય તે સદૃષ્ટાંત લખો।

(૪) વિદ્ ગ. ૨ ના ૫ કાળમાં કેટલા રૂપ થાય તેની સંખ્યા લખી ઞિત્ - ણિત્ સિવાયનાં પ્રત્યય પર છતાં સ્વરની વૃદ્ધિ ક્યારે થાય તે જણાવો।

(૫) બન્ને પ્રકારના દ્વિકર્મક ધાતુની વાક્ય રચનાની સમજણ બહારના દૃષ્ટાંત પૂર્વક લખો

કુલ ૭૫ માર્ક્સ

જવાબ :- પ્ર. ૨ [૧] ઉદ્ + વશ્ - વ. કૃ. સ. એકવ. [૩] ન થાય
[૨] આ + વિદ્ - હ્ય. ૨ - ૩ પુ. એકવ. [૪] દુર્ + ઉદ્ + ૨ - હ્ય. ૨ પુ.

પ્ર. ૫ (અ)

(૧) ગુરૂણોઽયમાનાભિ: સુશીષ્યાભિરુશ્યમાનમભ્યાસં પુરયિતુમ્ ગુરું સન્વાદિભિ: સંઘસેવકૈ: ભૃશં પ્રાયત્યત (પ્રયતિતમ્)

(૨) આપાતિતાનિ સ્વદુ:ખાનિ વિચિન્ત્ય નિ:શ્વસત્યૌ રાજકન્યે જાગરણં કૃત્વા કૃત્વા સ્વસ્યા: અખિલાં નિશાં વ્યત્યૈતામ્ (વ્યતીતવત્યૌ)

(૩) દ્રાતશ્ચોરાન્ ગૃહીતું તીવ્રવેગેણ ઈયમાના રાજસૈનિકા માર્ગે આયાન્તિ સર્વયાનાનિ અતિક્રમ્ય વૃક્ષસ્યાધ: અહ્નુવત (હ્નુતા:)

[બ]

(૨) મુને: ઉપદેશાત્ અહં અંહસ: અપાયમ્ ધર્મમ્ ઉપાયમ્ ।

(૩) અઘ અનુશાસનમ્ અણગારમ્ આભિ રિયત્ અહં આગ: આદ્યમ્